

NOVIOPOSTA

In dit nummer

Germania gebruikt in Polen

Puntstempel 82

Vierdaagse 2016, PostNL verrast ons met 5 velletjes in een speciaal mapje

Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
vacature

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208

Germania in Polen

Op 1 januari 1900 verscheen in Duitsland de Germania uitgifte. Zegels in deze uitvoering zijn uitgegeven tot in 1922. Behalve de zegels is er op 1 januari 1900 een speciale briefkaart uitgegeven met de Germania zegel zoals hierboven afgebeeld. In het artikel Germania in Polen kunt u lezen waar en hoe deze zegels in Polen zijn gebruikt.

Puntstempel Nijmegen nummer 82

In het artikel worden alle wetenswaardigheden over dit puntstempel uit de doeken gedaan. Hieronder alvast een afbeelding uit dit artikel.

Afbeelding 3: Brief van Nijmegen naar Doesburg, 25 mei 1871. De postzegels zijn afgestempeld met puntstempel 82, de dagtekening is aangebracht met het tweeletterstempel.

Commissie Veilingen
M.H.A.M. Jochoms, 1e Colonjes 3b
6562 DL Groesbeek, tel. 024-3241542
philarinie@gmail.com

J. Cremers, jhpcremers@gmail.com

Rondzenddienst
Interim-hoofd Rondzendingen
A.F. Buienhuis, Tolhuis 20-30,
6537 LW Nijmegen, tel. 024-3449032,
voorzitter@noviopost.nl.

Administratie Rondzenddienst:
Geert Buienhuis, tel. 024-8489034
adm-rondzenddienst@noviopost.nl.
Bankrekening
IBAN: NL71 INGB 000 2744133 t.n.v.
Filatelistenvereniging Noviopost

Aanleveren en af wikkelen Boekjes
M.C. Meeuwsen, Diamantstraat 46
6534 WZ Nijmegen, tel. 024-3561965

Distributie ivijkronzendingen:
J.J.M. Pierik, Kastanjelaan 2,
6581 PX Malden, Tel. 024-3771073
jopi6663@gmail.com

Distributie Nederland & Overzee:
C. Knoop, Leuvenbroek 10-18 N
6546 XB Nijmegen, tel. 024-3555606
c.knoop3@chello.nl

Distributie Overige Gerichte Zendingen:
W. Bleumink-Liebers,
van 't Hoffplantsoen 5,
6533 MX Nijmegen, tel. 024-8900729
w.liebers22@upcmail.nl

Ledenadministratie
J.H.A. Ebben, Jekerstraat 15
6542 RZ Nijmegen, tel. 024-3771648
leden-noviopost@kpnplanet.nl

Redactie Novioposta
J. Mulder,
redactie.novioposta@gmail.com

Nieuwtjesdienst Buitenland
G.A.J. Kolman, tel. 0486-473868
gajkolman@home.nl
IBAN: NL14 INGB 000 5552048 t.n.v.
Filatelistenvereniging Noviopost

Nederlandse FDC-dienst
Hiervoor kunt u privé contact opne-
men met: H.J.W.H. de Vos,
Hillekensacker 15-26,
6546 KM Nijmegen, tel. 024-6417236.
E-mail: foxphilately@post.com

Website: www.noviopost.nl

Van de redactie

In het vorige nummer van Novioposta stonden 2 oproepen. Heeft u die gezien? Ze waren niet te missen. De eerste was voor een illustra(tor/trice). De tweede had als vraag wat de lezers in het blad willen hebben. De redactie heeft tot nu toe geen enkele reactie ontvangen.

We kunnen de volgende conclusies trekken: postzegelverzamelaars zijn blijkbaar niet creatief en over hun verzameling weten ze alles al. Gezien dat laatste kan de redactie haar werkzaamheden dus aan het einde van dit jaar stoppen.

Stoppen betekent dat er een aanzienlijke kostenpost voor de vereniging verdwijnt. Maar ja, dat betekent wel dat de redactie moet worden ontslagen. En hoe houd je die werkeloze redactie leden dan van de straat? Voorlopig houden we het er maar op dat we zelf nog een tijd artikelen moeten schrijven die we zelf leuk vinden.

Even serieus. Denk nog eens na of u toch een beetje talent heeft voor illustraties en meld u dan bij de redactie. In dat geval kunt u ook de interessante en gezellige redactie vergaderingen komen bijwonen.

Importa insteekhoezen

De firma Importa stopt met de productie van insteekhoezen. De heer den Hertog heeft bij de Nijmeegse Postzegelhandel & Muntenhandel informatie daarover ingewonnen en meldt dat deze winkel een behoorlijke hoeveelheid heeft ingeslagen.

Bijeenkomsten Klever Briefmarken Sammler Verein

Voor 2016 zijn de bijeenkomsten gepland op de volgende zondagen:

11 september
9 oktober
20 november
11 december

van 10.00-12.00 uur in het "Kolpinghaus", Kolpingstrasse 11, Kleef.
Iedereen is van harte welkom !

Bijeenkomsten Postzegelvereniging Wijchen

Op de tweede zondag van de maand is de bijeenkomst in Wijchen van 10.00 uur tot 13.00 uur. Het adres is:

Brede school "Noorderlicht"
Roerdompstraat 76
6601 DL Wijchen

De data voor de rest van 2016 zijn:

11 September
9 Oktober
13 November
11 December

**Nijmeegse
POSTZEGEL- &
MUNTENHANDEL**

van Welderenstraat 16
6511 MK Nijmegen
Postbus 1524
6501 BM Nijmegen
Tel./Fax 024 - 322 46 36

Geopend:
Dagelijks van
10.00-18.00 uur
Maandag gesloten
Donderdag
Koopavond
Zaterdag
Tot 17.00 uur

- POSTZEGELS
- MUNTEN
- BANKBILJETTEN
- OUDE ANSICHTKAARTEN
- BIDPRENTJES
- OUDE GRAVURES

→ www.muntenenpostzegels.nl
muntenenpostzegels@zonnet.nl

En alle soorten postzegel, munten
en prentbriefkaartbehoeften

Wijzigingen doorgeven

Vermeld altijd uw lidmaatschapsnummer.

Voor alleen de Rondzenddienst of de Nieuwtjesdienst: bij de betreffende hoofden.

Adreswijziging e.d.: schriftelijk of per e-mail bij de ledenadministratie.

Overlijden of bedanken voor het lidmaatschap: schriftelijk of per e-mail bij de secretaris.

Bij bedanken eindigt het lidmaatschap tegen het einde van het verenigingsjaar (31 augustus) en er dient een opzegtermijn van tenminste een maand in acht genomen te worden.

Ledennieuws

We verwelkomen het nieuwe lid:

99 H. Wiersema

De volgende leden hebben hun lidmaatschap opgezegd:

337 M.J.G. Broekhuis
823 Mevr. J.H. van Ewijk van Haren
879 J.F. Rokers
930 C.H.W. Knoop
988 G.J. Keijsers
995 W.J. Meyjes
1027 G.A. Klein Schiphorst
1168 R.G.A. van Bennenkom

Ons lid

H.A. Sak

is onlangs overleden

In hem verliest Novio-post een actief en gewaardeerd lid.

Wij wensen de familie veel sterkte toe.

Voor het volgende nummer van Novio-posta kan copy ingeleverd worden tot 20 oktober 2016.

Programma 2e helft 2016 / deel 1e helft 2017

Op dit moment liggen nog niet alle data vast. Deze data zijn voorlopig en in het volgende nummer van Novio-posta zullen de definitieve data komen.

vrijdag 2 september, ledenavond. Op deze avond zal Jan Mulder een deel van zijn verzameling Polen 1920-1939 tentoonstellen. Hij zal een korte inleiding houden met een Powerpoint presentatie.

dinsdag 20 september, middagbijeenkomst;

maandag 26 september, ruilavond met thema:
Nederland & O.G./Fauna.

vrijdag 7 oktober, ledenavond. Wat moet je doen voor een uitgifte van een postzegel? Ton Gijsbers vertelt hierover i.v.m. de Mozart zegel 2016. Geprobeerdd wordt om de ontwerper van de zegel aanwezig te laten zijn.

dinsdag 18 oktober, middagbijeenkomst;

maandag 24 oktober, ruilavond met thema:
Poststukken en luchtpost.

vrijdag 4 november, ledenavond. Tevens kijkavond voor de kavels van de halfjaarlijkse veiling op 5 november.

zaterdag 5 november. Halfjaarlijkse, grote veiling. Alleen toegankelijk voor leden en hun introducés. Gelegenheid tot bezichtiging van de kavels van 10:30 uur tot 12:00 uur. Aanvang van de veiling om 13:30 uur.

dinsdag 15 november, middagbijeenkomst;

maandag 28 november, ruilavond met thema:
Oost Europa en Afrika.

vrijdag 2 december, ledenavond. Tijdens deze bijeenkomst is er o.a. een bingo.

dinsdag 13 december, middagbijeenkomst

maandag 19 december, ruilavond met thema:
Duitsland en Azië.

Deel 1e helft 2017

vrijdag 6 januari, Jaarvergadering,

dinsdag 17 januari, middagbijeenkomst.

maandag 23 januari, ruilavond met thema:

Groot Brittannië en Gebieden/Noord en Midden Amerika.

vrijdag 3 februari, ledenavond. Tevens kijkavond voor de kavels van de halfjaarlijkse veiling op 4 februari.

zaterdag 4 februari. Halfjaarlijkse, grote veiling. Alleen toegankelijk voor leden en hun introducés. Gelegenheid tot bezichtiging van de kavels van 10:30 uur tot 12:00 uur. Aanvang van de veiling om 13:30 uur.

dinsdag 14 februari, middagbijeenkomst.

maandag 20 februari, ledenavond met de ongeregelde veiling.

Op zondag 5 maart 2016 is er van 10:00 uur tot 16:00 uur weer *Postzegel Totaal* in Titus Brandsma met diverse activiteiten binnen de vereniging zoals het Jo Toussainttoernooi.

Bij de (ruil)bijeenkomsten op dinsdag en maandag is elke liefhebber van postzegels welkom. De ledenavonden op vrijdag zijn evenwel alleen toegankelijk voor leden van Novio-posta.

Alle bijeenkomsten vinden plaats in Wijkcentrum 'Titus Brandsma', Tweede Oude Heselaan 386, te Nijmegen. (Postcode 6542 VJ, tel.: 024-377 48 93)

De middagbijeenkomsten zijn van 14:00 uur tot 16:00 uur in zaal 12-A. (De zaal is open vanaf 13:30 uur.). De avondbijeenkomsten zijn van 20:00 uur tot 22:00 uur in zaal 12-A&B. (De zaal is open vanaf 19:00 uur.)

Germania in Polen (1)

Een van de bekende langlopende series frankeerzegels in Duitsland is het type Germania. De actrice Anna Fühling (1866-1929) (afb. 1) stond model voor deze zegels van ontwerper Paul Eduard Waldruff (1870-1917). In eerste instantie verschenen de zegels met de inscriptie "REICHSPOST" op 1-1-1900. Nadat Württemberg tot het Duitse Rijk was toegetreden, verschenen de zegels met inscriptie "DEUTSCHES REICH" op 1-4-1902. Pas in 1921 verschenen er frankeerzegels van een ander type.

Afb. 1 De Germania zegels met inscriptie "REICHSPOST" (links) en "DEUTSCHES REICH" (rechts) met in het midden Anna Fühling die model stond voor de zegels.

Zoals bij alle langlopende emissies zijn er heel veel dingen waar naar gekeken kan worden. Er zijn speciale Germania studiegroepen die zich bezighouden met plaatfouten, tandingen, HAN-nummers (Haus Auftrag Nummern van de drukker), Kriegsdruck en vele andere bijzonderheden. Maar er zijn ook andere mogelijkheden zonder je druk te maken over dit soort details. In dit artikel laten we zien dat het gebruik van deze zegels in Polen hele interessante en leuke dingen oplevert.

Grenzen Polen

Als we het hebben over Polen, dan moeten we ons realiseren dat Polen niet bestond toen de Germania-zegels in 1900 uitgegeven werden. Tot aan het begin van de Eerste Wereldoorlog was Polen verdeeld tussen Duitsland, Oostenrijk en Rusland. Het Russische deel was het Hertogdom Warschau. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd dit deel door Duitsland en Oostenrijk veroverd. Na de Eerste Wereldoorlog was dat het begin van Polen. Het werd uitgebreid in de paar jaar na 1918. Als we over Polen praten, zullen we in eerste instantie kijken naar dit uitgebreide gebied (afb. 2). Er waren ook gebieden waar Polen na de Eerste Wereldoorlog aanspraak op maakte,

maar die na volksstemmingen toch niet bij Polen kwamen. Deze gebieden komen in het tweede deel van dit artikel aan bod.

1 Gebieden die in 1922 bij Polen behoorden

1.1. Door Duitsland bezet tijdens de Eerste Wereldoorlog

Na het begin van de Eerste Wereldoorlog wordt het Russische deel van Polen aangevallen door Duitsland en Oostenrijk. In eerste instantie verlopen de gevechten helemaal niet succesvol. Pas in het begin van 1915 wordt langzaamaan het gebied op Rusland veroverd. In afb. 3 zien we dat het noordelijke deel door Duitsland bezet is.

Afb. 4 Germania-zegel met opdruk Russisch Polen

Afb. 5 Germania-zegel met opdruk Gen. Gouv. Warschau

Afb. 2 Grenzen van Polen in 1933 (gele lijnen) en in 1945 (zwarte lijnen).

Afb. 3 Gebied dat door Duitsland tijdens de Eerste Wereldoorlog bezet werd.

Postverbindingen zijn slecht als ze er al waren. De post wordt verzorgd door de Duitse veldpost, maar in eerste instantie alleen voor militairen en het ambtenaren apparaat. In mei 1915 komt het Kaiserlich-Deutschen Post- und Telegraphieamt in Polen in werking en op 12 mei verschijnen Germania-zegels met de opdruk "Russisch Polen" (afb. 4). De post wordt wel verzonden tussen de grote steden waar een postkantoor is, maar niet bezorgd.

Er komt een betere scheiding tussen het bezette gebied en de verdere bezette gebieden als Litauen. Het Poolse bezette gebied krijgt de naam Generaal Gouvernement Warschau en op 1 augustus 1916 verschijnt een serie postzegels Germania met opdruk "Gen.-Gouv. Warschau" (afb. 5).

Voor het gebied ten noorden en oosten van het Generaal Gouvernement Warschau (Postgebiet Ober Ost) waren al eerder zegels verschenen. Ook dat

waren Germania-zegels maar met opdruk "Postgebiet Ob. Ost" (afb. 6). De grenzen van dit gebied veranderen nogal eens. Daarnaast worden de zegels ook gebruikt in gebieden die nooit bij Polen hebben gehoord zoals de Baltische staten. Vanwege de complexiteit gaan we in dit artikel niet verder in op deze Germania-uitgiften voor dit gebied.

Op 11-11-1918 wordt de wapenstilstand getekend en trekken de Duitse troepen zich terug uit het bezette gebied. Op die dag begint de staat Polen uit het gebied dat door Duitsland en Oostenrijk bezet was. Er zijn uiteraard geen voorzieningen en postzegels anders dan wat de Duitsers achterlaten. De regering geeft de postkantoren opdracht om de Germania zegels met opdruk "Gen.-Gouv. Warschau" te

Afb. 7 Lokale opdrukken. Links Grodzisk, midden boven Kalisz, midden onder Leczyca, rechts Plonsk.

Afb. 6 Kaart vanuit Grodno (thans Wit Rusland) met de Germania-zegels met opdruk "Postgebiet Ob. Ost". Ook de zegel van de briefkaart heeft dezelfde opdruk.

voorzien van een opdruk "Poczta Polska". De stempels hiervoor werden lokaal aangemaakt, deels in rubber en deels in metaal. Naast deze tekst waren er plaatsen die extra balken of de Poolse adelaar in het stempel zetten. Een aantal van deze stempels is te zien in afb. 7. Normaal gebruik van deze zegels is nauwelijks bekend. Wel is er een klein aantal filatelistische maakfels.

Deze lokale zegels met opdruk waren geldig tot 16-12-1918. Er wordt namelijk naarstig gewerkt aan officiële zegels. In Warschau heeft men de stads-postzegels voorzien van een opdruk. Die zijn vanaf 17-11-1918 beschikbaar maar de oplage is uiteraard veel te klein voor geheel Polen. Centraal

Afb. 8 Opdruk "Poczta Polska" en vier balken.

worden de Germania-zegels met opdruk "Gen.-Gouv. Warschau" voorzien van de tekst "Poczta Polska" en vier horizontale balken (afb. 8). Vanaf 5-12-1918 waren de zegels beschikbaar.

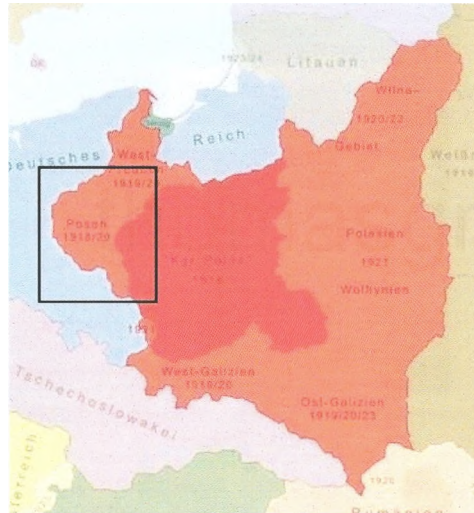
De bovenste twee balken moeten door de tekst "Gen. Gouv. Warschau" gaan en de onderste twee door de tekst "deutsches reich" in de zegel. De opdruk wordt niet al te best geplaatst. Soms is de opdruk zover verschoven dat de tekst "deutsches reich" niet wordt overdrukt (afb. 9). De opdruk staat in horizontale richting vaak niet gecentreerd op de zegel.

Voor de Germania-zegels met de waarde $2\frac{1}{2}$ en $7\frac{1}{2}$ pfennig was geen tarief. Aan de zegels van 3 pfennig was weinig behoefte. Daarom werden de zegels van $2\frac{1}{2}$ en $7\frac{1}{2}$ pfennig en een deel van de 3 pfennig zegels ook nog voorzien van een extra waarde opdruk. Ook hier natuurlijk verschuivingen van de opdruk (afb. 10).

Op 27 januari verschijnt er een serie Poolse frankeerzegels voor dit gebied.

1.2. Provincie Poznan

De provincie Poznan (afb 11) behoorde oorspronkelijk bij Polen. Na de 2e Poolse deling kwam het gebied bij Pruisen. In de Napoleontische tijd hoorde het een tijdje bij het Groot Hertogdom Warschau, maar tijdens het Weense Congres in 1815 werd bepaald dat het gebied weer bij Pruisen kwam. Bij de uitgifte van de Germa-

Afb 11 Provincie Poznan die na de opstand bij Polen kwam.

nia-zegels behoorde het bij het Duitse Rijk en werden de zegels in het gehele gebied gebruikt. In afb. 12 zien we een kaart die verzonden is vanuit Jerka in 1900. Tijdens de oorlog bleef het gebied Duits. We zien in afb. 13 een kaart die op 18-10-1918 verzonden is vanuit Lissa, in het Pools Leszno.

Na de wapenstilstand wilde een groot deel van de bevolking aansluiting bij het inmiddels ontstane Polen. Onderhandelingen leiden niet tot een gewenst resultaat en op 27-12-1918 breekt in Poznan, na een bezoek van de beroemde pianist en presidentskandidaat Paderewski, een opstand uit. Poolse opstandelingen veroveren

in de komende paar maanden de gehele provincie. In het Verdrag van Versailles van 28-6-1919 wordt bepaald dat de provincie Poznan bij Polen komt. In januari 1920 wordt het Verdrag van Versailles uitgevoerd.

Wat gebeurde er in de periode na de wapenstilstand op postaal gebied met Germania? Vlak na de wapenstilstand

was het gebied Duits en er waren voldoende voorraden Germania-zegels voorhanden. In afb. 14 zien we een brief gefrankeerd met Germania-zegels en Duitse aantekenstrook verzonden uit Kobylin op 18-6-1919.

Halverwege 1919 dreigde men gebrek te krijgen aan de lagere waarden (5 en 10 pfennig). Om toch voldoende postzegels te hebben, werden zegels met weinig gebruikte waarden als 2 en $7\frac{1}{2}$ pfennig en hogere waarden (20, 25 en 40 pfennig) van een opdruk 5 of 10 voorzien. In de opdruk zit een balk waarmee de tekst "deutsches reich" overdrukt wordt. Deze zegels waren

Afb. 9 (links) Vershoven opdrukken. Links te laag en rechts te hoog.

Afb. 10 (rechts) Opdruk met extra waarde. Rechts twee extreme verschuivingen van de opdruk.

Afb. 12 (links) Brief verzonden in 1900 vanuit Jerka in de buurt van Leszno. Afb. 13 (rechts) Kaart verzonden op 18-10-1918 vanuit Lissa (in het Pools Leszno).

vanaf 1-8-1919 beschikbaar en worden de 1e Poznan uitgave genoemd (afb. 15).

Er was al een tweede reeks met opdrukken beschikbaar. Het waren zegels van 2 en 7½ pfennig met een opdruk van 5 en resp. 10 (afb. 16). Deze zegels werden vanaf 2-9-1919 aan de loketten verkocht en heten de 2e Poznan uitgave. Ze worden ook wel de Gnesener Ausgabe genoemd omdat de opdruk in de stad Gnesen (Gniezno in het Pools) aangebracht is.

Afb. 14 Brief verzonden op 18-6-1919 vanuit Kobylin.

Inmiddels was het probleem opgelost, omdat postzegels van de centrale postadministratie in Warschau naar de provincie Poznan waren verzonden. De Germania-zegels met opdrukken werden opgebruikt, deels in combinatie met de Poolse frankeerzegels (afb. 17).

Afb. 16 Zegels 2e Poznan uitgave.

Afb. 15 Zegels 1e Poznan uitgave

Afb. 17 Brief van 10-9-1919 met zegels 1e Poznan uitgave en reguliere Poolse zegel.

Pas bij de uitvoering van het Verdrag van Versailles werd het gebied Pools. Tot die tijd was het Duits en werden de Germania-zegels normaal gebruikt. In afb. 19 zien we een kaart uit de periode voor 1914 en een briefkaart met laat gebruik van Germania-zegels van 18-12-1919, beiden uit Dirschau (Tczew in het Pools).

Wordt vervolgd

Jan Mulder en Jan Jansen

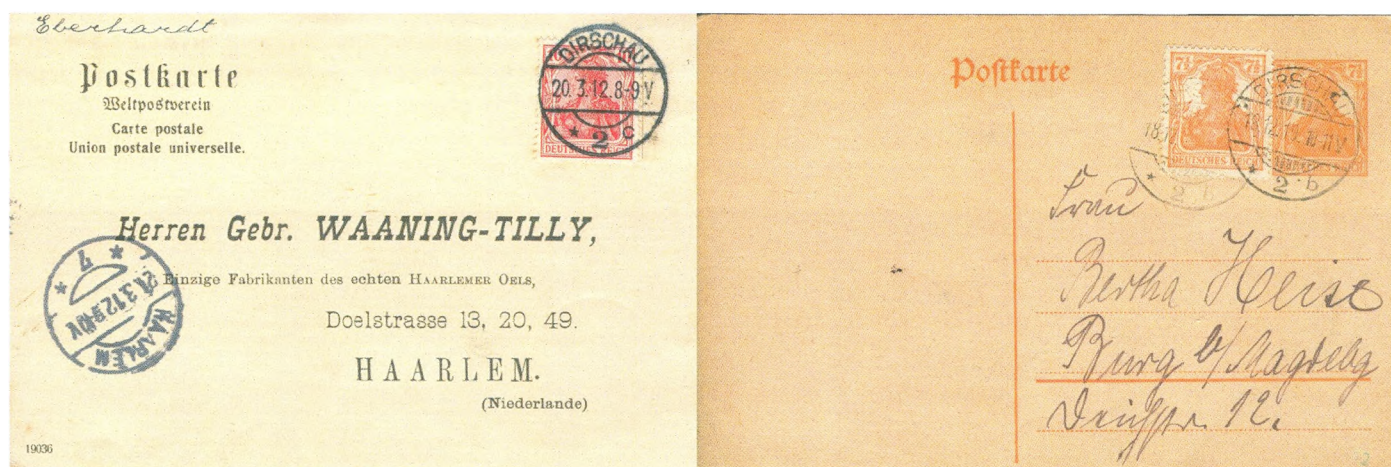
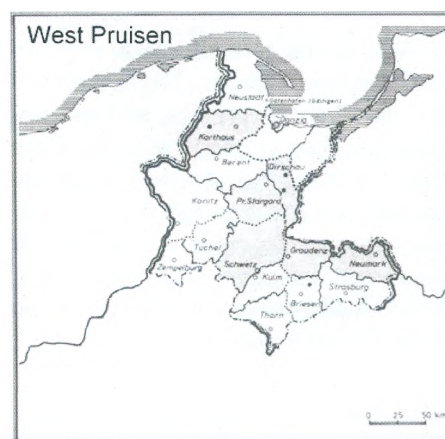
Een deel van de afbeeldingen komt van elders. In de volgende aflevering komen de referenties.

1.3. West Pruisen

De oorspronkelijke provincie kwam na de Poolse delingen bij Pruisen. Dat was zo tot bij het Verdrag van Versailles wordt bepaald dat het westelijke deel bij Polen gevoegd wordt om te zorgen dat Polen een verbinding heeft met de Oostzee. Het tweede deel is de stad Danzig en omstreken die, ondanks aanspraken van Polen, een onafhankelijke stad wordt. Het derde deel is Marienwerder waar een volksstemming wordt gehouden om te beslissen waar het gebied bij gaat horen.

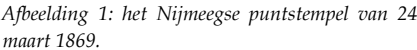

Afb 18 Provincie West Pruisen die door het Verdrag van Versailles bij Polen kwam.

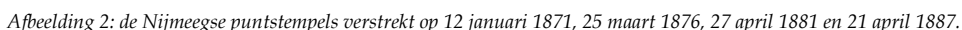
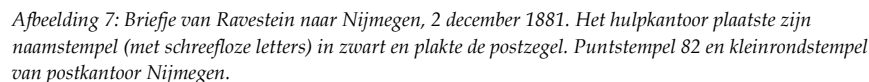
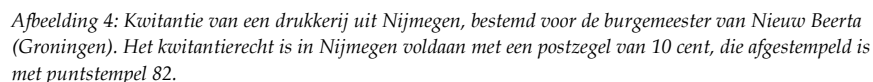
Afb. 19 Links een kaart met Germania-zegel uit 1912 en rechts een briefkaart uit 1919 beiden uit Dirschau.

De puntstempels van Nijmegen

Het gebruik

Puntstempels komen ook regelmatig voor op kwitanties (afbeelding 4). In de tijd dat er nog geen bankverkeer bestond, kon men kwitanties voor klanten in een andere plaats aanbieden op het postkantoor, waarna de postrijen de inning verzorgden. Het ver-

schuldigde recht werd voldaan met postzegels, die meteen afgestempeld werden. Een dagtekeningstempel was op kwitanties niet nodig, omdat ze al gedateerd waren.

Postwaardestukken (briefkaarten) hoefden niet 'vernietigd' te worden, dus daarop hoefde de postbeambte alleen een dagtekeningstempel te plaatsen.

Naamstempels van hulpkantoren

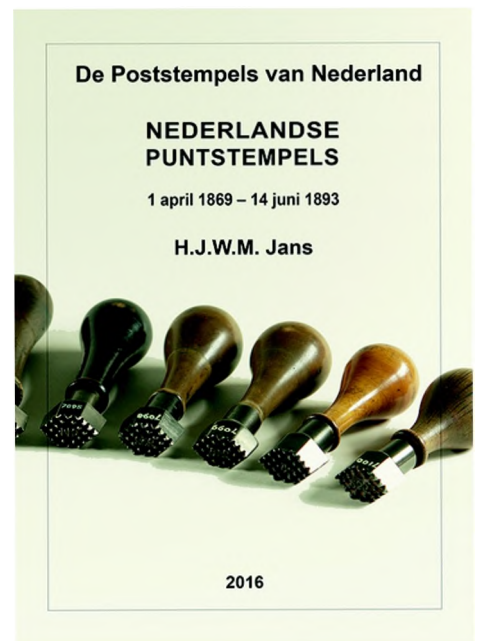
Postkantoren bestonden alleen in grotere plaatsen. Kleine plaatsen hadden een hulppostkantoor. Daar was geen puntstempel beschikbaar, en aanvankelijk ook geen dagtekeningstempel. Een hulpkantoor had alleen een naamstempel. Dat werd op brieven afgedrukt om de plaats van verzending aan te geven. Hulpkantoren mochten postzegels wel plakken, maar ze niet afstempelen: dat gebeurde op het dichtstbijzijnde postkantoor. De mooiste brieven uit de puntstempelperiode zijn de brieven van hulp-

kantoren. Op de voorzijde staan afdrukken van een naamstempel, een puntstempel en een dagtekeningstempel. Op de achterzijde vindt men vaak een dagtekeningstempel van het ontvangende postkantoor en soms ook nog een bestellerstempel (afbeelding 5-8).

In de loop van de tijd kregen hulpkantoren een eigen dagtekeningstempel. Op puntstempelbrieven ziet men dan nog maar twee stempels op de voorzijde: het dagtekeningstempel van het hulpkantoor en het puntstempel van het dichtstbijzijnde postkantoor (afbeelding 9).

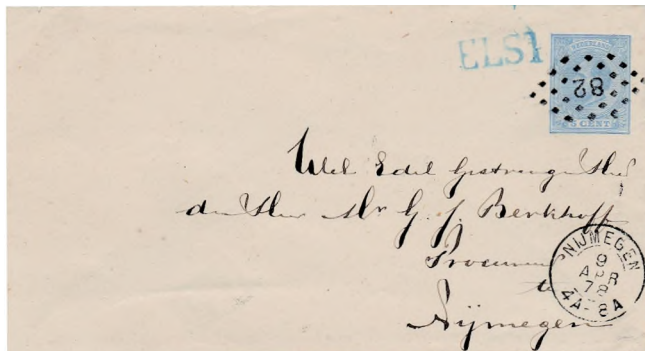
Een nieuw puntstempelboek

De gegevens voor dit artikel en enkele afbeeldingen zijn ontleend aan het boek 'Nederlandse Puntstempels, 1 april 1869 - 14 juni 1893', dat deze zomer verscheen bij Po & Po. Voor dit omvangrijke boek (560 p.) heeft auteur Harrie J.W.M. Jans onderzoek gedaan

in archieven en in het Museum voor Communicatie. Ook kreeg hij toegang tot de collecties van de belangrijkste puntstempelverzamelaars. Het boek kost 40 euro (excl. verzendkosten); voor meer informatie en bestellingen: publicaties@kpnmail.nl

Jac Spijkerman

Afbeelding 5: Voorgefrankeerde envelop van Elst naar Nijmegen, 9 april 1878. Hulpkantoor Elst drukte het stempel van het voormalige distributiekantoor af in blauw. In postkantoor Nijmegen werd het zegelbeeld afgestempeld met puntstempel 82 en het tweeletterstempel aangebracht. De puntstempelafdruk is overbodig: een enkele afdruk van het tweeletterstempel op het zegelbeeld was genoeg geweest.

Afbeelding 6: Briefje van Druten naar Nijmegen, 16 maart 1873. Het hulpkantoor plaatste zijn naamstempel (met schreefletters) in rood en plakte de postzegel. In postkantoor Nijmegen werden puntstempel 82 en het tweeletterstempel aangebracht.

Afbeelding 8: Briefje van Millingen naar Zutphen, 4 februari 1884. Het hulpkantoor plaatste zijn naamstempel en plakte de postzegel. Puntstempel 82 en kleinrond-plakke de postzegel. In postkantoor Nijmegen stempel van postkantoor Nijmegen.

Afbeelding 9: Briefje van Bommel naar Nijmegen, 5 april 1882. Het hulpkantoor plaatste zijn naamstempel en plakte de postzegel. In postkantoor Nijmegen hoefde alleen nog puntstempel 82 gebruikt te worden, om de postzegel af te stempelen.

Vijfentwintig voor de Vierdaagse

De honderdste Nijmeegse Vierdaagse, afgelopen zomer, was niet alleen een festijn voor wandelaars en publiek, maar zeker ook voor postzegelverzamelaars. PostNL bracht voor de gelegenheid maar liefst vijfentwintig verschillende postzegels uit, verdeeld over vijf velletjes.

U hebt deze postzegels helemaal niet gezien? Dat kan kloppen: ze waren alleen te koop bij de Collect Club in Groningen, de internetwinkel van PostNL. En ze werden alleen verkocht in een verzamelmap met een prijs van twintig euro. Maar afgezien daarvan: thematisch gezien is het een mooie serie zegels. Voor wie ze alsnog wil bestellen meld ik de internetpagina waarop de map eind juli nog te koop was: <http://collectclub.postnl.nl/postzegels/100e-vierdaagse-speciale-map.html>

De postzegels zijn uitgevoerd als 'Persoonlijke Postzegel NL blauw' met waarde-aanduiding '1'. Vijfentwintig van dergelijke zegels hebben een waarde van $25 \times \text{€ } 0,73 = \text{€ } 18,25$. Voor de verzamelmap betaalt u dus maar € 1,75, afgezien van de eventuele verzendkosten. Dat is niet duur, want PostNL weet dat de kans groot is dat een koper de postzegels in de map zal bewaren en ze niet zal gebruiken - daar zit de winst.

Wat krijgt u voor die twintig euro? Een mooie, stevige map, waarin de postzegelvelletjes zijn bevestigd met transparante klemstroken. Heel veel sfeerbeelden van de Vierdaagse, oude en nieuwe, in zwart-wit en in kleur. Elk velletje heeft een grote kleurenfoto als achtergrond met daarop een schematisch aangegeven deel van de route. Over de vijf postzegels van elk velletje zijn zes andere foto's verdeeld, waarbij elke zegel twee halve foto's toont. Als je de velletjes uit de map haalt, blijkt dat ook achter de klemstroken de routes zijn afgedrukt, helderder en completer dan op de velletjes zelf.

Het eerste velletje heeft een algemene tekst: '100e Vierdaagse van Nijmegen, 19-22 juli 2016'. De andere velletjes zijn elk gewijd aan een specifieke wandeldag: 'Dinsdag 19 juli 2016, de dag van Elst', 'Woensdag 20 juli 2016, de dag van Wijchen', 'Donderdag 21 juli 2016, de dag van Groesbeek', 'Vrijdag 22 juli 2016, de dag van Cuijk'.

Niet alleen voor Vierdaagse-fanaten, maar ook voor verzamelaars met de eigen plaats als thema zijn dit mooie aanwinsten. Wie goed kijkt, kan van veel foto's waarschijnlijk de plaats bepalen waar ze gemaakt zijn. En misschien komen sommige wandelaars zichzelf tegen...

Jac Spijkerman

De velletjes zitten in een speciaal mapje. Hierboven de buitenkant van het mapje. Hieronder gedeeltes van de routes uit de binnenzijde.

363
J. Mulder
Hazeleger 218
5431 HT CUIJK

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

www.editoo.nl

Indien onbestelbaar retour: Tolhuis 35-17, 6537 NN Nijmegen

Bestuur

Voorzitter:

vacature

De taken van de voorzitter worden tijdelijk waargenomen door:
A.F. Buitenhuis, Tolhuis 20-30,
6537 LW Nijmegen, tel. 024-3449032
voorzitter@noviopost.nl

Secretaris:

drs. J.M.L.M. Bardoel, Schoutstr. 9
6525 XR Nijmegen, tel. 024-3561969
secretaris@noviopost.nl

Penningmeester:

A. Thijssen, Bongerd 68,
6581 TH Malden, tel. 024-3581054
korethijs@kpnplanet.nl
IBAN: NL41 INGB 000 0575462 t.n.v.
Filatelistenvereniging NOVIOPOST

Ledenwerving:

Mevr. Th.G. v. Hoogstraaten-v. Rijs-
wijk,
tel. 024-3550895

Coördinator Activiteiten:

J.G. Op den Camp, (woonachtig in
Duitsland), tel. (0049) 2826 9168 43,
jan.opdencamp@t-online.de

Rondzenddienst, algemene leiding en administratie:

vacature
Interim-hoofd Rondzendingen
zie pagina 2

Pr-afdeling

vacature

Twee van de vijf velletjes uit het Vierdaagse mapje.

